

Национална агенция за професионално образование и обучение

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ
И ОБУЧЕНИЕ

КРЪГЛА МАСА
„ПАРТНЬОРСТВА ЗА СЕКТОРНИ КВАЛИФИКАЦИИ В СПОРТА“

**Професионалното образование и обучение по
професии от професионално направление
„Спорт“**

03.11.2015 г.
гр. София

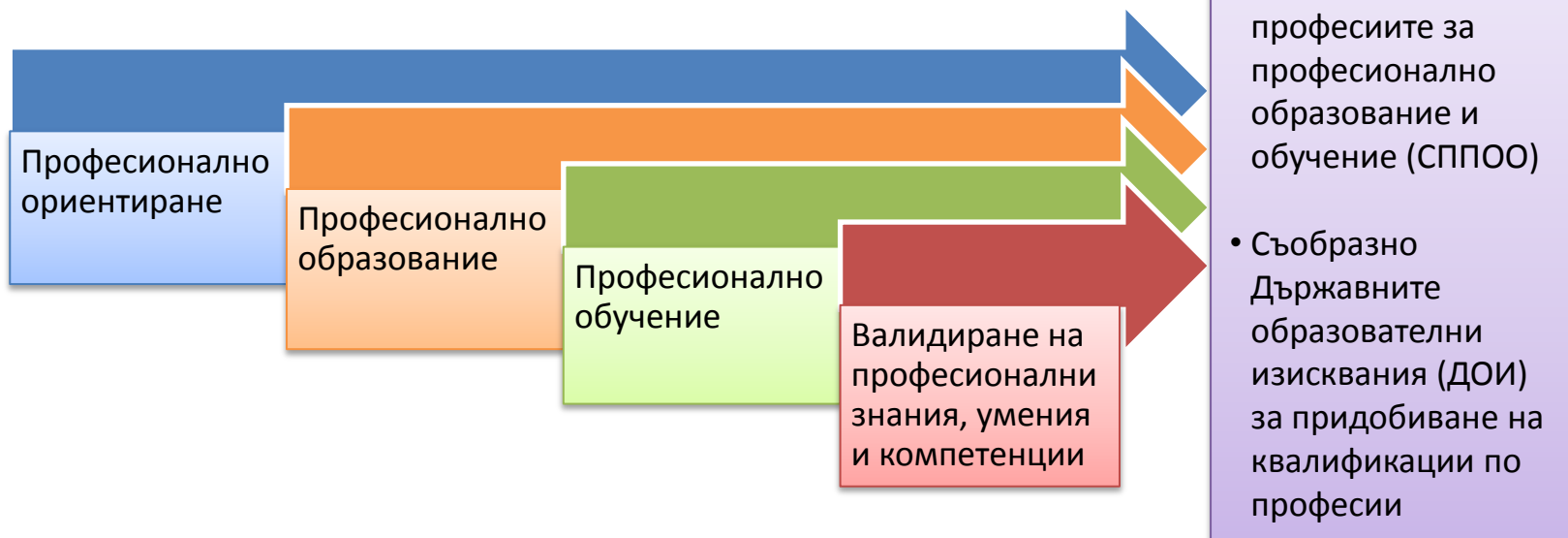

Национална квалификационна рамка (НКР) на Република България

НКР е приета с Решение № 96 на Министерския съвет от 02.02.2012 г., в изпълнение на ангажимента на България съгласно Препоръката на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейска квалификационна рамка (ЕКР) за учене през целия живот. НКР обхваща цялата образователна система и всички квалификации в нея.

Нива по ЕКР	Нива по НКР
-	Ниво 0 – Подготвително ниво; Предучилищно образование
Ниво 1	Ниво 1 – Начален етап на основното образование
Ниво 2	Ниво 2 – Основно образование; Първа степен на професионална квалификация
Ниво 3	Ниво 3 – Втора степен на професионална квалификация
Ниво 4	Ниво 4 – Средно образование; Трета степен на професионална квалификация
Ниво 5	Ниво 5 – Четвърта степен на професионална квалификация
Ниво 6	Ниво 6А – Висше образование: образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“
	Ниво 6Б – Висше образование: образователно-квалификационна степен „бакалавър“
Ниво 7	Ниво 7 – Висше образование: образователно-квалификационна степен „магистър“
Ниво 8	Ниво 8 – Висше образование: образователна и научна степен „доктор“

Система на професионалното образование и обучение в България

- Съгласно чл. 23, ал. 2 от Закона за физическото възпитание и спорта (ЗФВС), спортните училища осигуряват и професионална подготовка. Обучението на учениците за придобиване на професионална квалификация се извършва при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).
- Съгласно чл. 35 от ЗПОО в комисиите за провеждане на държавните изпити за придобиване на професионална квалификация в спортните училища участват и представители на Националната спортна академия (НСА). Тези изпити се провеждат по Национални изпитни програми, утвърдени от министъра на младежта и спорта (чл. 36).

Степени на професионална квалификация на професиите от СППОО

I СПК (ниво 2 по ЕКР и НКР) - придобити професионални знания, умения и компетентности за упражняване на професии, включващи рутинни дейности, извършвани при неизменящи се условия.

II СПК (ниво 3 по ЕКР и НКР) - придобити професионални знания, умения и компетентности за упражняване на професии, включващи дейности с комплексен характер, извършвани при изменящи се условия.

III СПК (ниво 4 по ЕКР и НКР) - придобити професионални знания, умения и компетентности за упражняване на професии, включващи дейности с комплексен характер, извършвани при изменящи се условия, както и поемане на отговорности за работата на други лица.

IV СПК (ниво 5 по ЕКР и НКР) - придобити професионални знания, умения и компетентности за упражняване на професии, включващи широк кръг дейности с комплексен характер, извършвани при изменящи се условия, както и поемане на управленски отговорности за работата на други лица и за разпределяне на ресурси.

Професии в СППОО от професионално направление „Спорт“**III СПК**

- Помощник-треньор*
- Помощник-инструктор по фитнес
- Помощник-инструктор по спортно-туристическа дейност
- Организатор на спортни прояви и първенства

IV СПК

- Треньор*
- Инструктор по фитнес
- Инструктор по спортно-туристическа дейност
- Инструктор по адаптирана физическа активност и спорт за хора с увреждания
- Инструктор по ергономия (спортна, професионална и постурална)
- Спортен масажист

** При реализацията на треньорските кадри, заемането на съответните длъжности става при спазване на Наредба № 2 за професионалната правоспособност и квалификацията на спортно-педагогическите кадри, издадена от министъра на физическото възпитание и спорта.*

Пътища за придобиване на професионална квалификация по спортна професия

СПК	Възраст	Обучаващи институции	Минимално входящо образователно равнище	Продължителност на обучението	Брой учебни часове по задължителната професионална подготовка (обща, отраслова и специфична)	Орган, утвърждаващ учебните планове и програми	Изходящо образователно равнище
III	ученици	Спортни училища	Основно образование	4 години по Рамкова програма В	около 2000 ч. (поне 40% от тях – за обучение по практика) не е възможна дуална форма на обучение	министъра на младежта и спорта (утвърждава също и държавния план-прием)	Средно образование
	лица над 16 г.	ЦПО	Средно образование или придобито право за явяване на ДЗИ	до 1 година по Рамкова програма Е	минимум 960 ч. (поне 50% от тях – за обучение по практика) възможна е дуална форма на обучение	директора на обучаващата институция (контрол от НАПОО)	-
IV	лица над 16 г.	Частни проф. колежи	Средно образование	до 2 години по Рамкова програма Г	минимум 1260 ч. (поне 50% от тях – за обучение по практика) възможна е дуална форма на обучение	министъра на образованието и науката	-

- През 2014 г. придобилите III степен на професионална квалификация по професии от професионално направление „Спорт“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО по чл. 6 от ЗПОО) в Центрове за професионално обучение (ЦПО) на възрастни (лица над 16 г.) е 115, а броят на тези придобили квалификация по част от професия – 28.
- От тях 57% са финансирали сами своето обучение, 7% са се обучили по заявка от работодател, а 36% - чрез различни програми и мерки за заетост.
- 90% от обучените лица са придобили квалификация по професията „Помощник-инструктор по фитнес“.
- Професионалното направление се нарежда на 28-мо място сред всички направления в СППОО с дял от едва 0.36%.

Държавни образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалфикации по професии

Професионалното образование и обучение се осъществява при спазване на ДОИ, с които се определят:

- Изискванията към кандидатите (входящо образователно и квалификационно равнище)
- Описанието на професията

- Единиците резултати от учене (изискванията към учебното съдържание по отношение на това какви професионални знания, умения и компетентности се очаква обучаемите да придобият, както и средствата и критериите за тяхното оценяване)
- Изисквания към материалната база
- Изисквания към преподавателите по теория и практика

- "Професионални знания" са съвкупност от теории и практики, свързани с определена сфера на работа, които са усвоени в процеса на обучение или учене.
- "Професионални умения" са способностите за прилагане на усвоените професионални знания при изпълнение на задачи и решаване на проблеми.
- "Професионални компетентности" е доказана способност за използване на професионални знания, професионални умения и личностни качества, необходими за упражняване на професия, в съответствие с Националната квалификационна рамка.
- "Резултати от ученето" са професионалните компетентности, придобити от индивида след приключване на процеса на формално или неформално обучение или на самостоятелно учене, които той е способен да демонстрира.
- "Единица резултати от учене" е част от професионална квалификация, състояща се от набор от взаимнозависими резултати от учене, който може да бъде самостоятелно оценен или валидиран.

Обща задължителна проф. подготовка

Отраслова задължителна проф. подготовка

- ЕРУ Спорт
 - РУ Познава същността на спорта и ползите от него
 - РУ Познава организационната система на спорта
 - РУ Формира (развива) физически качества в обучавано по спорт лице

Специфична задължителна проф. подготовка

- ЕРУ Планиране на спортни прояви и първенства
 - РУ Оформя идея за спортно събитие
 - РУ Съставя финансов план на спортното събитие
 - РУ Съставя оперативен план на спортно събитие
 - РУ Съставя маркетингов план на спортно събитие
- ЕРУ Организиране на спортни прояви и първенства
 - РУ Осигурява финансови ресурси за спортно събитие
 - РУ Осигурява човешки ресурси за спортно събитие
 - РУ Осигурява материално-технически ресурси за спортно събитие
 - РУ Осигурява медицинско обслужване и сигурност за спортно събитие
 - РУ Осигурява логистично обслужване за спортно събитие
 - РУ Осигурява информираност и публичност за спортно събитие
- ЕРУ Провеждане на спортни прояви и първенства
 - РУ Координира провеждането на ПР дейности и събития за спортно събитие
 - РУ Координира дейностите по откриване и провеждане на спортно събитие
 - РУ Координира провеждането на церемония по награждаване, и закриване на спортно събитие
 - РУ Анализира и оценя социалния и икономическия ефект от проведено спортно събитие

Избираема задължителна проф. подготовка

Обща задължителна проф. подготовка

Отраслова задължителна проф. подготовка

- ЕРУ Спорт
 - РУ Познава същността на спорта и ползите от него
 - РУ Познава организационната система на спорта
 - РУ Формира (развива) физически качества в обучавано по спорт лице

Специфична задължителна проф. подготовка

- ЕРУ Определяне на състоянието
 - РУ Измерва антропометрични показатели и двигателни способности
 - РУ Идентифицира степента на отклонение от нормите
- ЕРУ Превенция
 - РУ Оценява риска от настъпване на нарушения
 - РУ Обучава предразположени към нарушения/отклонения лица
- ЕРУ Човек и обкръжаваща среда
 - РУ Приобщава/адаптира обкръжаващата среда към проблема на индивида
 - РУ Въздейства върху навиците на лицето
- ЕРУ Класически масажи
 - РУ Изпълнява спортни масажи
 - РУ Изпълнява лечебни масажи
- ЕРУ Спортна/професионална/постурална ергономия
 - РУ Изготвя тренировъчни и възстановителни програми за спортна/професионална/постурална ергономия
 - РУ Провежда занимания по спортна/професионална/постурална ергономия

Избираема задължителна проф. подготовка

Обща задължителна проф. подготовка

Отраслова задължителна проф. подготовка

- ЕРУ Спорт
 - РУ Познава същността на спорта и ползите от него
 - РУ Познава организационната система на спорта
 - РУ Формира (развива) физически качества в обучавано по спорт лице

Специфична задължителна проф. подготовка

- ЕРУ Обслужване във фитнесцентър
 - РУ Обслужва клиенти на рецепцията на фитнесцентъра
 - РУ Обслужва клиенти на протеиновия бар на фитнесцентъра
 - РУ Поддържа изправността на фитнес оборудването
- ЕРУ Фитнес-тренировки
 - РУ Провежда (води) индивидуални фитнес-силови тренировки с клиент
 - РУ Провежда индивидуални кардио/аеробни тренировки с клиент
 - РУ Провежда (води) групови занимания по фитнес аеробика
- ЕРУ Фитнес програми и диети
 - РУ Изготвя фитнес тренировъчни програми
 - РУ Изготвя хранителни режими/диети
 - РУ Изготвя суплементарни планове
 - РУ Определя състава на телесната маса чрез антропометрия
- ЕРУ Управление на фитнес услугите
 - РУ Разработва маркетингова стратегия
 - РУ Провежда промоционални кампании
 - РУ Участва в подбора на помощник-инструктори по фитнес

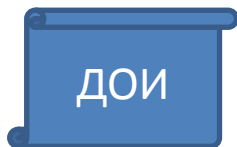
Избираема задължителна проф. подготовка

Един от РУ за професията „Инструктор по фитнес“ – IV СПК

Резултат от учене	Участва в подбора на помощник-инструктори по фитнес
Знания	- Познава методите за подбор на персонал - Познава съществуващите регистри на сертифицираните фитнес инструктори, както и сертифициращите организации - Познава видовете квалификации и квалификационни степени на спортно-педагогическите кадри
Умения	- Участва в разработването на длъжностните характеристики на персонала във фитнесцентъра - Изготвя обява за свободна работна позиция и определя критерии за подбор на персонала - Съветва работодателя по отношение на избора на кандидат - Запознава новоназначените служители с техните задължения и отговорности и ги въвежда в работното място
Компетентности	Участва в дейности по подбор на помощник-инструктори по фитнес като проявява обективност, безпристрастност, толерантност и не проявява дискриминация
Средства за оценяване:	Изготвяне на обява за свободна работна позиция и определя критерии за подбор по зададени потребности и възможности на работодателя
Условия:	Учебен или компютърен кабинет
Критерии за оценяване:	Изготвената обява за свободна работна позиция е пълна и целесъобразна – включва изисквания за заемане на длъжността, необходимите знания, умения и личностни качества, работното време, трудовото възнаграждение, начините за кандидатстване, изброени са задълженията и отговорностите. Определените критерии за подбор са съобразени с нуждите на работодателя.

Полезни връзки

Държавни образователни изисквания (ДОИ):

<http://www.navet.government.bg/bg/darzhavni-obrazovatelni-iziskvaniya/doi-publikuvani-v-darzhaven-vestnik-i-p/>

Доставчици на професионално образование и обучение:

- **центрове за професионално обучение (ЦПО)**
<http://www.navet.government.bg/bg/registar-na-tsentrovete-za-profesiona/>
- **средни училища и частни професионални колежи**
<http://orientirane.mon.bg/?m=81>

Регистри на лицата, придобили професионална квалификация:

- **в центрове за професионално обучение (ЦПО)**
<http://www.navet.government.bg/bg/registar-na-izdadenite-dokumenti/>
- **в средни училища**
<https://www2.mon.bg/AdminRD/mon/>

Секторни съвети за умения

Европейската комисия подкрепя учредяването на Секторни съвети за умения, които да работят за по-ефективно прогнозиране на нуждите от умения в конкретен сектор и за постигане на по-голямо съответствие между уменията и нуждите на пазара на труда.

Цели на секторните съвет за умения:

- да осигуряват повече и по-качествена информация за състоянието на уменията в различните сектори;
- да подпомагат развитието на управлението на уменията в секторите, а също и националните политики в областта, като насърчават:
 - националните организации да се грижат по-ефективно за нуждите на различните сектори;
 - организациите, работещи в една и съща област да се учат една от друга;
 - всички заинтересовани организации да споделят информация и опит;

Дейности на секторните съвети за умения:

- изготвяне на доклади за заетостта в конкретен сектор и на разработки в областта на уменията, както и отправянето на препоръки, свързани с политиките;
- изграждане на сътрудничество между организации, които следят развитието на уменията и подпомагане на тези организации да работят по-ефективно в съответните държави;
- предприемане на нови действия, основани на събраната за уменията информация, включително и създаване и разпространение на практически инструменти и изпълнение на свързани с уменията проекти;

Ключови участници в секторните съвети за умения:

- Търсещи работна сила – работодателски организации (най-вече представящите малкия и средния бизнес), служби по заетостта, изследователски институти, технологични платформи и други;
- Предлагащи работна сила:
 - работнически организации / синдикати / профсъюзи
 - организации, предоставящи образование, обучение и професионално ориентиране (институциите, отговорни за квалификациите в професионалното образование и обучение и/или висшето образование, организации, участващи в признаването и акредитирането на секторни умения или професионални (длъжностни) стандарти, изследователски институти и други.

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Благодарим Ви за вниманието!

НАПОО

1113 София, бул. Цариградско шосе №125, бл.5, ет.5

www.navet.government.bg

napoo@navet.government.bg